

Biuro Rady Miejskiej
WPLYNEŁO

Data 11.06.2026

Podpis [Signature]

Komisja Problematyki Społecznej

**Temat: Miejskie standardy ochrony i pielęgnacji
drzew i zieleni niskiej w Gminie Miejskiej Łława**

Autor: Mariola Figurska, Inspektor Wydział BUOŚ

INSPEKTOR
[Signature]
mgr Mariola Figurska

z up. Burmistrza
II ZASTĘPCA BURMISTRZA
[Signature]
Krzysztof Portjanko

BURMISTRZ
MIASTA ŁŁAWY
[Signature]
Dawid Kopuszewski

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) dla miasta Ławy szczegółowo regulują kwestie związane z zielenią, ochroną środowiska oraz terenami rekreacyjnymi.

W dokumentach planistycznych tereny zielone są zazwyczaj oznaczane następującymi symbolami:

- **ZN** – tereny zieleni naturalnej, które mają pozostać w niezmienionym stanie.
- **ZU** – tereny zieleni urządzonej (np. parki miejskie, zieleńce), które wymagają zagospodarowania.
- **ZR** – tereny zieleni rekreacyjnej.
- **ZO** – tereny zieleni ochronnej (np. wokół wód, lasów).
- **RL** – tereny lasów.

2. Ochrona i zasady kształtowania zieleni

- **Powierzchnia biologicznie czynna:** MPZP w Ławie określają minimalny procent powierzchni działki, który musi pozostać niezabudowany i pokryty roślinnością (powierzchnia biologicznie czynna).
- **Ochrona istniejącej zieleni:** Plany nakazują zachowanie istniejących wartościowych drzewostanów oraz nakładają obowiązek urządzania zieleni niskiej i wysokiej w ramach nowych inwestycji.
- **Ochrona wód:** Ze względu na położenie nad jeziorami (Jeziorak), plany kładą duży nacisk na ochronę zieleni ochronnej w strefach przybrzeżnych.

3. Aktualności i prace planistyczne

- **Nowy Plan Ogólny:** Trwają prace nad nowym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ławy, co oznacza, że mieszkańcy mogą mieć wpływ na ostateczny kształt zieleni w poszczególnych rejonach miasta.
- **Utrzymanie zieleni:** Gmina aktywnie zarządza zielenią miejską, zlecając jej utrzymanie i konserwację (sektory I, II, III, IV).

Ponadto specyfikacje załączane do przetargów określają szczegółowo standardy ochrony drzew i zieleni przyjęte w mieście Ława

Pielęgnacja drzew

1) Konieczne wycinki drzew:

- a) zabezpieczenie terenu w obrębie wykonywanych prac,
- b) usunięcie drzewa wskazanego przez Zamawiającego wraz z frezowaniem karpny na głębokość 30 cm,
- c) dół po karpie należy zasypać ziemią i utwardzić równo z istniejącą nawierzchnią, a w przypadku gdy dane drzewo rośnie w trawniku – wysiać trawę zgodnie ze sztuką ogrodniczą,
- d) teren prowadzenia prac należy oczyścić poprzez wywiezienie urobku, a także pozostałości roślinnych wraz z ich utylizacją,

- e) podczas wykonywania prac związanych z wycinką należy wykluczyć zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, samochodów, urządzeń oraz uszkodzeń drzew sąsiednich przez swobodne zrzucanie gałęzi, konarów oraz powalanie drzewa. Należy w takich wypadkach zastosować technikę cięcia sekcyjnego i spuszczenia kontrolowanego gałęzi za pomocą lin,
- f) drewno uzyskane z wycinki jest zagospodarowane zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem nr 0050-73/2025 Burmistrza Miasta Ławy z dnia 30 maja 2025 r. w sprawie określenia "Zasad gospodarowania drewnem pozyskiwanym z nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Ława".

2) Pielęgnacja drzew:

a) Cięcia pielęgnacyjne sanitarne:

- usuwanie z koron drzew pędów, gałęzi i konarów chorych, martwych i uszkodzonych zgodnie z zapisami art. 87a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- w przypadku drzew, u których występuje tzw. „płacz wiosenny” np. brzoza, grab, klon, należy wykonywać cięcia żywych gałęzi po rozwinięciu liści.

b) Cięcia pielęgnacyjne prześwietlające:

- cięcia rozluźniające zbyt zagęszczoną koronę mające na celu zmniejszenie oporu dla wiatru zgodnie z zapisami art. 87a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- rozmiar cięć – do 30% masy korony w przypadku drzew dobrze znoszących cięcia i do 20% przy pozostałych oraz spełnieniu warunku zachowania naturalnej formy charakterystycznej dla gatunku (odmiany),
- najkorzystniejszy termin – w trakcie spoczynku zimowego drzew, przed rozpoczęciem wegetacji oraz w okresie czerwiec-wrzesień. W przypadku drzew, u których występuje tzw. „płacz wiosenny” np. brzoza, grab, klon, zaleca się przerwanie cięć na czas intensywnego wydzielania soków, ustające po rozwinięciu liści.

c) Cięcia pielęgnacyjne korygujące:

- cięcia zmierzające do zniwelowania wad budowy korony, w celu poprawienia konstrukcji drzewa uszkodzonych zgodnie z zapisami art. 87a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- obejmują one: korektę statyki drzewa przez odciążenie części korony, usuwanie gałęzi wyrastających pod ostrym kątem, ze skłonnością do wyłamania, likwidację dwuprzewodnikowości i równorzędności przewodników (gałęzi i konarów dominujących), obniżenie korony w celu przeciwdziałania wyłamaniom konarów górujących (np. w wyniku silnych wiatrów),
- najkorzystniejszy termin – w trakcie spoczynku zimowego drzew, przed rozpoczęciem wegetacji oraz w okresie czerwiec-wrzesień. W przypadku drzew, u których występuje tzw. „płacz wiosenny” np. brzoza, grab, klon, zaleca się przerwanie cięć na czas intensywnego wydzielania soków, ustające po rozwinięciu liści.

d) Cięcia pielęgnacyjne formujące:

- cięcia zmierzające do uzyskania określonej formy pokrojowej drzewa. Warunkiem prawidłowości jest wykonanie prac narzędziami ręcznymi (noże ogrodnicze, sekatory, piłki ogrodnicze),
 - najkorzystniejszy termin – w trakcie spoczynku zimowego drzew, przed rozpoczęciem wegetacji oraz w okresie czerwiec-wrzesień. W przypadku drzew, u których występuje tzw. „płacz wiosenny” np. brzoza, grab, klon, zaleca się przerwanie cięć na czas intensywnego wydzielania soków, ustającego po rozwinięciu liści.
- e) Cięcia techniczne – cięcia konarów i gałęzi likwidujące kolizję z urządzeniami technicznymi lub architekturą, umożliwiające sąsiedztwo drzewa i kolidującego z nim obiektu:
- *wzdłuż ciągów komunikacyjnych* – mające na celu zapewnienie bezpiecznego użytkowania tras komunikacyjnych zgodnie z ich przeznaczeniem, a w szczególności cięcia zapewniające skrajnię pionową i poziomą, widoczność na łukach, likwidację zagrożeń na skutek wyłamania gałęzi, konarów,
 - wysokość skrajni drogi:
 - 4,60 m - nad drogą klasy G lub Z
 - 4,50 m - nad drogą klasy L lub D,
 - *w sąsiedztwie napowietrznych sieci energetycznych i telekomunikacyjnych* mające na celu utrzymanie w należytym stanie, znajdujących się w kolizji z drzewami – technicznych urządzeń energetycznych i telekomunikacyjnych, w szczególności przesyłowych sieci napowietrznych,
 - *cięcia techniczne wynikające z kolizji drzew z zabudową (budynkami lub budowlami)* wymuszone koniecznością likwidacji kolizji z dachami, elewacją, fundamentami budynków lub budowli,
 - termin – w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa prace należy podjąć natychmiast,
 - najkorzystniejszy termin – w trakcie spoczynku zimowego drzew, przed rozpoczęciem wegetacji oraz w okresie czerwiec-wrzesień. W przypadku drzew, u których występuje tzw. „płacz wiosenny” np. brzoza, grab, klon, zaleca się przerwanie cięć na czas intensywnego wydzielania soków, ustającego po rozwinięciu liści.
- f) Niedopuszczalne są cięcia pozostawiające odarcia, wyłamania, progi, skaleczenia kalusa, cięcia naruszające tkankę pnia lub gałęzi, od której odcinana jest jej część.
- g) Teren prowadzenia prac należy oczyścić poprzez wywiezienie urobku, a także pozostałości roślinnych wraz z ich utylizacją.
- h) Podczas wykonywania prac na drzewach należy wykluczyć zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, samochodów, urządzeń oraz uszkodzeń samych drzew przez swobodne zrzucanie gałęzi. Należy w tym wypadku zastosować technikę cięcia sekcyjnego i spuszczenia kontrolowanego gałęzi za pomocą lin.
- i) Podczas prac związanych z pielęgnacją drzew metodą alpinistyczną **nie dopuszcza się stosowania drzewoładów.**
- 3) **Zgłoszenia awaryjne - Usuwanie złomów, wykrotów i wiatrołomów oraz połamanych konarów i gałęzi:**

- a) zabezpieczanie i usuwanie zagrożeń powstałych na skutek zdarzeń losowych m.in. działania sił wyższych (np. wichur, kataklizmów itp.), wypadków drogowych i działań wandalicznych polegających m.in. na usuwaniu wykrotów, wiatrołomów, połamanych konarów i gałęzi na podstawie zgłoszenia Zamawiającego za pomocą faksu, poczty elektronicznej, pisemnego zlecenia lub telefonicznie,
 - b) prace wykonywane w ramach zgłoszeń awaryjnych Wykonawca zobowiązany jest wykonywać na każde wezwanie Zamawiającego, również w dni wolne od pracy,
 - c) wykonawca ma obowiązek przystąpić do prac interwencyjnych/awaryjnych w wyznaczonym w umowie terminie od otrzymania polecenia od uprawnionego przedstawiciela Zamawiającego,
 - d) podczas prac związanych z usuwaniem awarii metodą alpinistyczną **nie dopuszcza się stosowania drzewołazów.**
- 4) **Usuwanie samosiewów, zakrzaczeń i krzewów:**
- a) usuwanie samosiewów, zakrzaczeń i krzewów poprzez wycięcie części nadziemnej do poziomu gruntu,
 - b) teren prowadzenia prac należy oczyścić poprzez wywiezienie urobku, a także pozostałości roślinnych wraz z ich utylizacją.
- 5) **Karczowanie karp:**
- a) usuwanie karp wskazanych przez Zamawiającego,
 - b) dół po karpie należy zasypać ziemią i utwardzić równo z istniejącą nawierzchnią, a w przypadku gdy dane drzewo rośnie w trawniku – wysiew trawy zgodnie ze sztuką ogrodniczą,
 - c) teren prowadzenia prac należy oczyścić poprzez wywiezienie urobku, a także pozostałości roślinnych wraz z ich utylizacją.
- 6) **Odświeżanie znaków drogowych, tablic itp.:**
- a) wykonywanie cięć zapewniających odpowiednią widoczność znaków drogowych, tablic, sygnalizacji świetlnej, lamp oświetleniowych, kamer monitoringu miejskiego itp.,
 - b) teren prowadzenia prac należy oczyścić poprzez wywiezienie urobku, a także pozostałości roślinnych wraz z ich utylizacją.
- 7) **Zakładanie wiązań elastycznych w koronach drzew:**
- a) wykonawca zobowiązany jest do wyznaczenia miejsca wiązania na danym drzewie,
 - b) założenie wiązania z włókien polipropylenowych posiadającego znacznik roku,
 - c) wykonawca zobowiązany jest do właściwego doboru rodzaju wiązania w zależności od średnicy wiązanych konarów z uwzględnieniem rocznej degradacji wiązania oraz jego rozciągliwości i wytrzymałości,
 - d) żywotność stosowanych wiązań: minimum 8 lat.
- 8) **Wykonywanie odciągów jedno- i dwulinowych:**

- a) zamontowanie linki z opaską gumową wokół pnia drzewa na odpowiedniej wysokości (nie wyżej niż w 2/3 jego wysokości), w miejscu o zdrowym drewnie (bez wad technicznych typu pęknięcia, czy wypróchnienia),
- b) kąt nachylenia liny względem poziomu nie powinien przekraczać 45°,
- c) przy odciągach dwulinowych, kąt zawarty pomiędzy dwoma linami odciągów powinien być zawarty w przedziale 45°-90°,
- d) wykonanie fundamentu betonowego lub wykonanie kotwy w gruncie,
- e) połączenie fundamentu/kotwy z drzewem z założeniem śruby rzymskiej regulującej siłę odciągu.

Zieleń niska, czyli trawniki, krzewy i byliny

- 1) Wykonawca jest zobowiązany do użycia jedynie takiego sprzętu, który nie spowoduje niekorzystnego wpływu na jakość wykonywanych prac. Sprzęt Wykonawcy powinien być utrzymany w dobrym stanie i gotowości do pracy, musi być zgodny z normami ochrony środowiska i przepisami dotyczącymi jego użytkowania.
- 2) Przejazd i postój sprzętu transportującego odpady komunalne i pokonserwacyjne może odbywać się tylko i wyłącznie po ciągach i placach utwardzonych, nie powodując utrudnień dla pieszych oraz uszkodzeń nawierzchni, zieleni i małej architektury.

3) Trawniki

Koszenie:

- a) koszenie terenów zieleni wg każdorazowych ustaleń z Wykonawcą (częstotliwość uzależniona będzie od warunków atmosferycznych),
- b) ustala się wysokość koszenia trawników na 5-7 cm,
- c) koszenie należy wykonywać kosiarkami mechanicznymi na terenie płaskim i skarpach oraz wykoszeniu kosami spalinowymi trawników w miejscach niedostępnych,
- d) skoszoną trawę należy wygrabić, zebrać w przyzmy i wywozić do miejsca jej utylizacji na bieżąco,
- e) nie dopuszcza się zalegania skoszonej lub sprzymowanej trawy w miejscach objętych przedmiotem zamówienia. **Musi być ona zebrana i wywieziona najpóźniej do godziny 11.00 dnia następnego po koszeniu,**
- f) koszenie trawników obejmuje także usuwanie samosiewów, odrostów korzeniowych i pniowych z drzew rosnących na utrzymywanych trawnikach, chwastów wokół drzew, krzewów, lamp, znaków drogowych, barierek, obiektów małej architektury itp.,
- g) trawniki przy skupinach krzewów, bylin i żywopłotach oraz przy obiektach małej architektury należy kosić z należytą starannością tak, aby nie uszkodzić roślin oraz elementów architektonicznych. Miejsca trudnodostępne należy dokosić ręcznie.

Nie dopuszcza się koszenia trawy przy pniach drzew kosami spalinowymi. W przypadku uszkodzenia pnia drzewa, a w konsekwencji obumarcia drzewa, Wykonawca wykona nasadzenie zastępcze. Przy czym zastrzega się, iż obwód nowo posadzonego drzewa na wys. 100 cm ma mieć min. 10-12 cm. Drzewo ma odpowiadać gatunkowi drzewa, które zostało zniszczone.

Prace uważa się za wykonane, jeżeli trawa będzie skoszona, wygrabiona i wywieziona. Poszczególne koszenia odbierane będą przez Zamawiającego. W razie stwierdzenia zaniedbań Wykonawca ma obowiązek poprawienia prac w wyznaczonym przez Zamawiającego terminie (max do 2 dni), inaczej prace uważa się za niewykonane.

Pielęgnacja:

- a) **Odchwaszczanie:** trawniki należy utrzymywać wolne od zachwaszczenia, które nie powinno przekraczać 15% całej powierzchni – należy regularnie wykonywać opryski na rośliny dwuliścienne – rodzaj preparatu powinien uzyskać akceptację Zamawiającego.

Należy w odpowiedni sposób dokumentować utylizację opakowań po ww. środkach ochrony roślin i zachować tę dokumentację do kontroli.

- b) **Walka ze szkodnikami i chorobami** – trawniki należy kontrolować pod kątem porażenia przez szkodniki i choroby – trawnik nie może w zakresie większym niż 20% powierzchni ulec porażeniu przez choroby lub szkodniki – wówczas Wykonawca powinien natychmiast podjąć działania w celu wyeliminowania porażenia, w uzgodnieniu z Zamawiającym. Wszelkie opryski trawników należy prowadzić zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U.2023.340 z późn. zm.) oraz zawiadomić Zamawiającego o terminie zabiegu, rodzaju i ilości użytego środka z minimum jednodniowym wyprzedzeniem. Należy w odpowiedni sposób dokumentować utylizację opakowań po ww. środkach ochrony roślin i zachować tę dokumentację do kontroli.

- c) **Odcinanie darni przy każdorazowym koszeniu** wokół drzew, przy skupinach krzewów, żywopłotach, rabatach bylinowych, kwietnikach, alejkach, obrzeżach i krawężnikach itp. – naciągnięcie sznura lub innego materiału służącego jako szablon, odcięcie łopatą lub nożem brzeżu trawnika, zgrabienie odciętej darni, wywóz tego samego dnia.

- d) **Wiosenne wygrabianie:** należy wykonać do 30 marca (w przypadku nieogodnych warunków atmosferycznych termin może zostać przesunięty do 15 kwietnia, w uzgodnieniu z Zamawiającym). Liście i inne zanieczyszczenia zgarnąć w przymy do dalszego transportu i tego samego dnia wywieźć. Prace uważa się za wykonane, jeżeli liście zostaną usunięte z całej powierzchni trawników. W razie stwierdzenia przez Zamawiającego nienależytego wykonania prac Wykonawca ma obowiązek ich poprawienia w terminie wyznaczonym przez Zamawiającego (max. Do 2 dni), inaczej prace uważa się za niewykonane. Na terenach parkowych zebrane liście należy przymować pod koronami drzew – warstwa grubości max. 15 cm. Prace rozliczane ryczałtowo w pozycji utrzymania terenów zieleni.

- e) **Jesienne wygrabianie:** należy wykonywać od momentu spadania pierwszych liści, systematycznie do czasu aż warunki atmosferyczne na to pozwolą oraz zgarnąć w przyzmy do dalszego transportu i wywieźć. Prace uważa się za wykonane, jeżeli liście zostaną usunięte z całej powierzchni trawników. W razie stwierdzenia przez Zamawiającego nienależytego wykonania prac Wykonawca ma obowiązek ich poprawienia w terminie wyznaczonym przez Zamawiającego (max. Do 2 dni), inaczej prace uważa się za niewykonane. Na terenach parkowych zebrane liście należy przymować pod koronami drzew – warstwa grubości max. 15 cm. **Zamawiający może wskazać tereny wyłączone z grabienia.** Prace rozliczane ryczałtowo w pozycji utrzymania terenów zieleni.

Zakładanie i bieżąca pielęgnacja łąki kwietnej:

- 1) koszenie – sierpień lub wrzesień,
- 2) założenie łąki wieloletniej:
 - a) przygotowanie terenu: oczyszczenie gruntu z dotychczasowej roślinności (darń, chwasty i inne) wraz z usunięciem korzeni i kłączy, wyrównanie i zagrabienie terenu,
 - b) równomierny wysiew nasion łąki wieloletniej bez przysypywania ziemią, zgodnie z instrukcją producenta nasion, nasiona – mieszanka rodzimych wieloletnich kwiatów i ziół z udziałem roślin jednorocznych,
 - c) po wysiewie teren należy zwałować bądź udeptać, by zapewnić roślinom dobry kontakt z podłożem, następnie łąkę należy podlać,
 - d) kontynuować podlewanie w przypadku braku opadów.

4. Pielęgnacja krzewów i bylin oraz roślin okrywowych:

- a) **Zasady pielęgnacji krzewów liściastych i iglastych:** Wycięcie suchych, połamanych, porażonych przez czynniki chorobotwórcze i zamierających gałęzi, usunięcie gałęzi leżących na ziemi, krzyżujących się. Odchwaszczenie, zagrabienie przekopanej powierzchni, zebranie chwastów. Pielenie i spulchnienie ziemi wokół roślin, poprawienie mis, przycięcie lub formowanie koron, ściółkowanie. Po wykonaniu zabiegów teren należy uprzątnąć, odpady zgarnąć w przyzmy, załadować na środek transportowy, wywieźć i zutylizować. Wykaz terenów, na których zlokalizowane są skupiny krzewów liściastych i iglastych przedstawiono w załączniku nr 3 do niniejszej umowy.
- b) **Zasady pielęgnacji różanek**
Do zabiegów pielęgnacyjnych należą: likwidacja zabezpieczenia zimowego oraz zabezpieczenie na zimę; pielenie i spulchnianie ziemi; dowóz oraz rozsypanie ziemi w celu uzupełnienia ubytków; usuwanie przekwitłych kwiatostanów; podlewanie wg potrzeb; poprawianie brzegów kwietnika, likwidacja szkodników i chorób. Po wykonaniu prac teren należy uprzątnąć, odpady zgarnąć w przyzmy, załadować na środek transportowy, wywieźć i zutylizować. **Odcinanie darni** naciągnięcie sznura lub innego materiału służącego jako szablon, odcięcie łopatą lub nożem brzegu trawnika, zgrabienie odciętej darni, wywóz tego samego dnia – Skwer Żeromskiego.

W przypadku znacznych ubytków należy *dokonywać dosadzeń*. Lokalizacja: Skwer Żeromskiego(150m²), Grunwaldzka 8A (ok. 60m²).

- c) **Pielęgnacja krzewów w żywopłotach formowanych:** Pielenie i spulchnienie ziemi wokół roślin, ściółkowanie. Ukształtowanie pokroju naturalnego lub całkowicie sztucznego tj. cięcie z trzech stron, górna powierzchnia żywopłotu ma być prowadzona w jednej płaszczyźnie, bez wypukłości i zagłębień lub cięcie pielęgnacyjne na formowaniu krzewów zgodnie z ich naturalnym pokrojem. W czasie wykonywania tej czynności należy usunąć gałęzie suche, połamane, stare, krzyżujące się i zagęszczające. Po wykonaniu prac teren należy uprzętnąć, odpady zgarnąć w przyzmy, załadować na środek transportowy, wywieźć i zutylizować. Wykaz terenów, na których zlokalizowane są żywopłoty formowane przedstawiono w załączniku nr 3 do niniejszej umowy.
- d) **Pielęgnacja bylin i traw:** Trawy należy przycinać wiosną, byliny – na bieżąco usuwać przekwitłe kwiatostany. Glebę wokół należy systematycznie odchwaszczać.
- e) Harmonogram strzyżenia: **wg każdorazowych ustaleń z Zamawiającym.**
- f) **Podlewanie na wypadek suszy:** Czynność polega na dowozie wody oraz powolnym podlaniu roślin wodą w ilości 1,5 m³/ar. Podlewanie Wykonawca zobowiązany jest wykonywać po uprzednim zgłoszeniu i akceptacji Zamawiającego.
- g) **Walka ze szkodnikami i chorobami:** skupiny krzewów należy regularnie kontrolować pod kątem wystąpienia chorób lub szkodników, a ewentualne porażenie należy usuwać za pomocą odpowiednich środków ochrony roślin w uzgodnieniu z Zamawiającym. Wykonawca odpowiedzialny jest za niedopuszczenie do zaatakowania patogenem i/lub szkodnikiem, przekraczającego 15% populacji roślin porażonej odmiany lub gatunku. Wszelkie opryski należy prowadzić zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 2013 r. o **środkach ochrony roślin** (Dz.U.2023 poz.340 z późn. zm.) oraz zawiadomić Zamawiającego o terminie zabiegu, rodzaju i ilości użytego środka z minimum jednodniowym wyprzedzeniem. Należy w odpowiedni sposób dokumentować utylizację opakowań po ww. środkach ochrony roślin i zachować tą dokumentację do kontroli.

5.Bieżąca pielęgnacja pnączy:

- a) do zabiegów pielęgnacyjnych należą: cięcia poprzez usunięcie u nasady pędów starych, zniszczonych i nadmiernie zagęszczających roślinę; podlewanie wg potrzeb; uzupełnić żyzną ziemią kwietniki przy pnączach do wysokości obrzeża, w miejscach nie ograniczonych obrzeżami - po długości pergoli, szerokości 0,5 m i grubości 10 cm,
- b) po wykonaniu prac teren należy uprzętnąć, odpady zgarnąć w przyzmy, załadować na środek transportowy, wywieźć i zutylizować,
- c) w przypadku znacznych ubytków należy **dokonywać dosadzeń**,
- d) lokalizacja: pergole na Wyspie Młyńskiej.

6. Pielęgnacja kwietników sezonowych oraz cebulowych w gruncie, pojemnikach, donicach itp.:

- 1) pielenie i spulchnianie gleby, dosypanie ziemi,
- 2) usuwanie przekwitłych kwiatostanów,
- 3) nawożenie nawozami mineralnymi granulowanymi lub płynnymi po uzyskaniu akceptacji Zamawiającego,
- 4) podlewanie wg potrzeb zgodnie ze sztuką ogrodniczą,
- 5) obcięcie brzegów kwietników,
- 6) usuwanie obumarłych fragmentów roślin (suche liście itp.),
- 7) wymiana do 10 % roślin,
- 8) po sezonie likwidacja obsadzeni wraz z usunięciem roślin,
- 9) w przypadku roślin cebulowych, po ich przekwitnięciu należy usunąć nadziemną część,
- 10) po wykonaniu prac teren należy uprzątnąć, odpady zgarnąć w przymy, załadować na środek transportowy, wywieźć i zutylizować,
- 11) **nie dopuszcza się!!!** Przesuszenia gleby oraz jej przemoczenia, zachwaszczenia, nieestetycznego wyglądu kwietnika oraz niewykonania któregokolwiek z powyższych zabiegów w sezonie.

7. Sadzenie kwiatów sezonowych oraz cebulowych:

- 1) zabezpieczenie i przygotowanie podłoża pod obsadzenia kwietników sezonowych w tym dosypanie ziemi około 10 cm,
- 2) posadzenie roślin,

Materiał roślinny niezbędny do nasadzeń zabezpiecza Wykonawca we własnym zakresie i na własny koszt – gatunek, ilość, miejsce i termin nasadzeń uzgadnia każdorazowo z Zamawiającym. Materiał roślinny powinien mieć dobrze rozwinięty system korzeniowy, być zdrowy, bez oznak chorobowych i żerowania szkodników, z wyraźnie wybarwionymi pąkami kwiatowymi. Do obsady należy używać gatunki kwiatów wymienionych poniżej. Po zakupie, a przed posadzeniem wymagana jest akceptacja Zamawiającego dotycząca jakości i ilości materiału roślinnego.

Usługi związane z bieżącym utrzymaniem czystości i porządku na **terenach zieleni** wykonywane będą wg potrzeb lub na polecenie Wykonawcy i polegać będą na:

- a) ręcznym powierzchniowym oczyszczaniu terenu (zbieranie kamieni, odpadów komunalnych, papierów, folii, puszek, butelek, gałęzi i innych zanieczyszczeń); obowiązkowy objazd miasta raz w tygodniu w m-c III-III, XI-XII oraz co dzienny w miesiącach IV-X.

- b) utrzymanie porządku **na placach zabaw i siłowniach zewnętrznych** polegające na zbieraniu zanieczyszczeń oraz wymianie piasku w piaskownicach;
obowiązkowy objazd placów zabaw i siłowni raz w tygodniu w m-c III, XI-XII oraz co dzienny w miesiącach IV-X.
- c) oczyszczaniu terenu z połamanych przez wichury gałęzi wraz z ułożeniem zebranego materiału w stopy i jego wywozie,
- d) wykonaniu prac porządkowych różnych na obszarze objętym zamówieniem (m.in. usuwanie ze słupów elektrycznych, oświetlenia ulicznego i parkowego, drzew, ławek, murków i innych elementów małej architektury ogłoszeń, reklam, plakatów itp. Umieszczonych bez zgody zarządzającego tym miejscem),
obowiązkowy objazd miasta raz w tygodniu w m-c III, XI-XII oraz co dzienny w miesiącach IV-X.
- e) wiosennym grabieniu liści z terenów zieleni,
- f) jesiennym grabieniu liści z terenów zieleni,
- g) wykonywanie innych prac interwencyjnych,
- h) oczyszczaniu z psich odchodów,
- i) załadunku wszelkich nieczystości i odpadów oraz ich wywozie tego samego dnia po zebraniu w przyzmy. Niedopuszczalne jest gromadzenie zebranych zanieczyszczeń na terenie obiektów.

